

Banca Națională a României,
Str.Lipscani nr. 25, București
web site: www.bnro.ro

CAPITOLUL 1

ROLUL BĂNCII NAȚIONALE A ROMÂNIEI ÎN SISTEMUL BANCAR

- 1.1 Istoria sistemului bancar românesc - scurtă prezentare**
- 1.2 Sistemul bancar în România după 1989**
- 1.3 Banca Națională a României și rolul acesteia în sistemul bancar**
- 1.4 Supravegherea și controlul Băncii Naționale a României**
- 1.5 Bilanțul contabil al Băncii Naționale a României**

1.1 Istoria sistemului bancar românesc – scurtă prezentare

Prima bancă comercială modernă s-a înființat în Principatele Române în anul 1865 și a funcționat sub numele de Banca României. Banca era organizată ca societate comercială pe acțiuni cu un capital social subscris în valoare de 25.000.000 franci francezi. Banca României a fost înființată, inițial, ca bancă comercială și bancă de emisiune de către investitorii englezi și francezi care conduceau Banque Imperial Ottomane. După 4 ani, guvernul român a revocat monopolul de emisiune al Băncii României, în acest fel, instituția continuând să funcționeze ca bancă comercială privată până la lichidarea acesteia de către regimul comunist în anul 1948.

Procesul înființării unui sistem bancar de tip modern a avut loc înainte de jumătatea celui de-al XIX lea secol și a fost un proces lent până la înființarea *Băncii Naționale a României* la data de 17 aprilie 1880. În perioada

1866-1880, au fost înființate trei instituții de credit: Banca Creditul Rural (1873), Banca Creditul Urban (1874) și Banca Comercială Marmorosch Blank&Co (1874).

Banca Națională a României a fost înființată la inițiativa Partidului Liberal pentru a acorda credite a căror cerere era mare pe piață după războiul de independență (1877), precum și pentru a asigura stabilitatea financiară a țării. Banca Națională a României a avut ca atribuțiune nu numai pe aceea de finanțator al statului și emisiune bănească, dar și pe aceea de a îndeplini funcțiunile unei bănci comerciale. În conformitate cu prevederile legii care a guvernat înființarea sa, noua instituție bancară era o societate pe acțiuni, cu capital aparținând Guvernului României - aproximativ o treime din capitalul total - restul aparținând acționarilor.

În anul 1901, Banca Națională a României a devenit o instituție privată. Sub controlul Partidului Liberal, Banca Națională a României a jucat un rol important în înființarea sistemului bancar românesc de tip modern și a contribuit la întărirea poziției economice a burgheziei române.

Progresul economic care a însoțit consolidarea statului român și ajutorul acordat de către Banca Națională a României au accelerat procesul de înființare al băncilor comerciale private. Numărul băncilor comerciale a crescut de la 3 în anul 1880 la 215 în anul 1914. Dacă înființarea Băncii Naționale a României și a instituțiilor de credit pe termen lung a fost realizată numai cu capital autohton, în schimb, capitalul străin a fost substanțial implicat în crearea noilor bănci comerciale private. Astfel, în anul 1914, instituțiile bancare germane, austriece, franceze, belgiene și

engleze dețineau 40 de procente din capitalul băncilor comerciale românești.

În ajunul primului război mondial, industria bancară românească se caracteriza printr-un nivel ridicat de concentrare, fiind dominată de 9 bănci comerciale conducătoare, numite “bănci mari românești”. În anul 1913, aceste bănci dețineau 70 de procente din totalul resurselor băncilor comerciale, în timp ce 188 de bănci mici și mijlocii dețineau restul din totalul resurselor. Luând în considerare originea capitalului, componența grupului de “bănci mari românești” era următoarea: 4 bănci cu capital național (Banca Agricolă, Banca Comerțului de la Craiova, Banca Română de Scont, Banca Românească), 4 bănci cu capital străin (Banca Generală Română, Banca de Credit Românesc, Banca Comercială Română, Banca României), și o bancă cu capital străin și autohton (Banca Marmorosch Blank & Co).

După primul război mondial, ca urmare a politicilor naționale promovate de către guvernele liberale, ponderea capitalului străin în sistemul bancar a scăzut. În ciuda acestei tendințe înregistrate de capital, băncile cu capital străin și-au menținut poziții importante în sistemul bancar și au putut să-și identifice mai bine profitul investițiilor decât competitorii lor români.

În perioada 1931-1932, sectorul bancar a resimțit repercursiunile crizei economice datorită relațiilor strânse avute cu sectorul industrial. Supravegherea bancară era aproape inexistentă. Toate acestea au contribuit la colapsul unor bănci mari.

În vederea întăririi sistemului bancar, Parlamentul României a aprobat la data de 8 mai 1934 “Legea privind organizarea și reglementarea comerțului bancar”. În baza acestei legi, Banca Națională a României a fost implicată în elaborarea unor proiecte de măsuri care au avut ca scop restructurarea sistemului bancar prin lichidarea unor instituții de credit neviabile și fuziunea instituțiilor slăbite de criza economică. În consecință, numărul băncilor a scăzut de la 893 în anul 1933, la 523 în anul 1937 și la 246 în anul 1944.

După anul 1934, intervenția statului în reglementarea sectorului bancar a impus băncilor străine de pe teritoriul României să se supună noilor cerințe și să aplice politica de interes general a României.

La scurt timp după preluarea puterii de stat de către comuniști, prin Decretul Lege nr. 197/1948, toate băncile românești și străine au fost lichidate, cu

excepția Băncii Naționale a României, Companiei Naționale a Creditului Industrial și a Casei de Economii și Consemnațiuni, iar Legea bancară din anul 1934 a fost abrogată. Băncile care nu au fost lichidate și-au continuat activitatea în baza prevederilor Codului Comercial și a legilor lor specifice.

În anii care au urmat, sistemul bancar românesc a fost organizat ca un sistem bancar centralizat cu monopol de stat, sistem caracteristic unei economii centralizate. Trebuie menționat că, în anii 70, într-o perioadă de liberalizare economică, în România, s-a permis deschiderea sucursalelor a două bănci străine: Manufacturers Hanover Trust și Societe Generale.

1.2 Sistemul bancar în România după 1989

Procesul restructurării sistemului bancar din România a început la data de 1 decembrie 1990, o dată cu desprinderea activității comerciale desfășurate până atunci de Banca Națională a României, activitate preluată de Banca Comercială Română, iar Băncii Naționale a României rămânându-i numai atribuțiile unei bănci centrale.

*Stabilirea cadrului juridic, prin aprobarea de către Parlament a celor două legi bancare, respectiv **Legea nr. 33 privind activitatea bancară și Legea nr. 34 privind Statutul Băncii Naționale a României**, ambele intrate în vigoare la data de 3 mai 1991, a reprezentat pentru economia românească începutul organizării sistemului bancar pe principiile economiei de piață.*

În baza noului cadru legislativ, sistemul bancar a fost **organizat pe două nivele:**

- la vârf*, Banca Națională a României, ca banca centrală a statului român, organ unic de emisiune;
- la bază*, societățile comerciale bancare.

Noul cadru juridic a încurajat dezvoltarea băncilor cu capital privat și a permis intrarea liberă pe piața bancară autohtonă a instituțiilor financiare străine. Băncile au fost autorizate să opereze în calitate de bănci comerciale de tip universal, putând efectua o gamă largă de operațiuni bancare pe întreg teritoriul țării în condițiile respectării normelor prudențiale emise de banca centrală, în calitatea sa de autoritate de supraveghere bancară.

Structura și funcțiile sistemului bancar în timpul regimului comunist au fost diferite. Astfel, Banca Națională, agentul statului român, îndeplinea, în același timp, atât funcțiile unei bănci centrale, cât și pe acelea ale unei bănci comerciale. Existau trei bănci specializate în diferite domenii de activitate: Banca de Investiții care acorda credite pentru proiectele de investiții, Banca pentru Agricultură și Industrie Alimentară care acorda credite pentru activitatea agricolă și Banca Română de Comerț Exterior care era specializată în operațiuni de comerț exterior.

Singura instituție specializată în primirea economiilor populației era Casa de Economii și Consemnațiuni. În timpul fostului regim politic, nu existau piețe financiare, concurență între bănci, moneda națională nu era convertibilă, iar rata dobânzii juca numai un rol formal.

În conformitate cu noile prevederi legale, fostele bănci: Banca de Investiții și Banca pentru Agricultură și Industrie Alimentară s-au reorganizat în societăți comerciale pe acțiuni devenind: Banca Română pentru Dezvoltare S.A. și respectiv Banca Agricolă S.A. În paralel, au apărut bănci noi, atât cu capital de stat (Banc Post SA), cât și cu capital privat (Mind Bank SA).

Adoptarea acestei formule a conferit Băncii Naționale a României independența acesteia față de puterea executivă, subordonându-se Parlamentului și fiind împuternicită să stabilească și să conducă politica monetară, valutară, de credit și de plăți în cadrul politicilor economice și financiare ale statului în scopul păstrării stabilității monedei naționale, având și calitatea de creditor de ultimă instanță a băncilor pentru asigurarea lichidităților sistemului bancar.

Până la data de 31 decembrie 2001¹, Banca Națională a României a autorizat 33 bănci, persoane juridice române, pentru a presta servicii bancare în moneda națională (Leul) și în valută, și 8 sucursale de bănci străine (vezi Anexa 1).

¹ Banca Națională a României – Raport anual 2001

Structura capitalului băncilor care funcționau în România la sfârșitul anului 2001 era următoarea:

Bănci care funcționează în România, după felul capitalului

Număr	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
I. Bănci persoane juridice române, din care:	20	24	31	33	36	34	33	33
1.1. a) Bănci cu capital integral sau majoritar de stat, din care:	7	7	7	7	7	4	4	3
- cu capital integral de stat;	1	1	1	1	1	1	1	1
- cu capital majoritar de stat.	6	6	6	6	6	3	3	2
1.2. b) Bănci private, din care:	13	17	24	26	29	30	29	30
- cu capital majoritar românesc;	8	9	14	13	13	11	8	6
- cu capital majoritar străin.	5	8	10	13	16	19	21	24
II. Sucursale ale băncilor străine	7	7	9	10	9	7	8	8
Total (I+II)	27	31	40	43	45	41	41	41

Banca Națională a României

La data de 31 martie 2003², structura sistemului bancar românesc se prezenta, după cum urmează:

Bănci	Număr	Procent din totalul activelor; net
Bănci comerciale, din care:	30	92,5
Bănci cu capital majoritar de stat	3	41,2
Bănci private, din care:	27	51,3
- cu capital majoritar străin	4	3,2
- cu capital majoritar autohton	23	47,1
Sucursale ale băncilor străine	8	7,5
Total sistem bancar	38	100

Ca urmare a evoluției sistemului bancar din România, s-a simțit nevoia alinierii acestuia la principiile economiei de piață și la modificarea fostelor legi bancare în conformitate cu aceste principii. Noile acte normative³ bancare care au apărut sunt:

- Legea nr. 58/1998 – Legea bancară⁴, prin care a fost abrogată Legea nr. 33/1991;
- Legea nr. 101/1998 privind Statutul Băncii Naționale a României⁵, prin care a fost abrogată Legea nr. 34/1991;
- Legea nr. 83/1998 privind procedura falimentului băncilor⁶.

² web-site: www.bnro.ro - România – Sistemul bancar – prezent și viitor – iunie 2003.

³ vezi Anexa 2

⁴ modificată prin Ordonanța de urgență nr. 24/1999, Ordonanța de urgență nr. 56/2000 pentru completarea art. 41 din Legea nr.58/1998 și Ordonanța de urgență nr. 137/2001 pentru modificarea și completarea Legii nr. 58/1998

⁵ completată și modificată de Legea nr. 156/1999, Ordonanța de urgență nr. 273/2000 și de Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 136/2001

⁶ modificată și completată cu Ordonanța de urgență nr. 186/1999 și de Ordonanța de urgență nr. 138/2001

Aceste legi bancare au reprezentat și reprezintă acte normative de tip modern, atât prin caracterul sistematic pe care l-au abordat, cât și prin conținutul material al reglementării, care au apropiat și mai mult cadrul juridic bancar din România de cadrul juridic modern existent în țările dezvoltate cu economie de piață.

În condițiile schimbărilor profunde intervenite după Revoluție, se impunea introducerea unui nou sistem unic de contabilitate la societățile bancare, care să asigure posibilitatea reflectării în contabilitate a operațiunilor economico-financiare specifice economiei de piață, în concordanță cu legislația țării noastre în vigoare la acea perioadă, precum și cu prevederile Directivelor Comunității Europene. Aceasta s-a realizat prin elaborarea *Planului de conturi pentru societățile bancare și normele metodologice de utilizare a acestora*, aprobate prin Ordinul ministrului de stat, ministrul finanțelor, și al guvernatorului Băncii Naționale a României nr.1418/344/1997 (obligatorii pentru toate băncile, începând cu data de 1 ianuarie 1998), precum și a *Modelelor situațiilor financiar-contabile pentru bănci și a normelor metodologice privind întocmirea și utilizarea acestora*, aprobate prin Ordinul ministrului finanțelor și al guvernatorului Băncii Naționale a României nr.1524/362/1998 (obligatorii pentru toate băncile, începând cu situațiile financiar-contabile pe semestrul I al anului 1998).

O dată cu semnarea de către România a Acordului de aderare la Uniunea Europeană, unul din obiectivele prioritare ale Băncii Naționale a României a fost preluarea acquis-ului comunitar⁷ în reglementările ei, obiectiv cuprins în strategia dezvoltării pe termen mediu a sistemului bancar, parte integrantă a Strategiei Naționale de Dezvoltare Economică a României pe Termen Mediu.

⁷ un set de reglementări și principii care trebuie menținute și dezvoltate. Termenul *acquis communautaire* provine de la francezescul *acquis* care desemnează totalitatea reglementărilor comunitare, a drepturilor și principiilor care derivă din acestea. Aplicat Comunității, asta înseamnă “patrimoniul legislativ” al Comunității, constând în: tratatele de bază și instrumentele internaționale ale Comunității, legislația care derivă din acestea, decizii juridice și decizii cvasijuridice ale instituțiilor comunitare și instrumente care nu sunt obligatorii, adică opinii și recomandări, precum și rezoluții adoptate de instituții ca Parlamentul European și Consiliul de Miniștri

Obiectivele generale⁸ stabilite de strategie se referă, în principal, la:

1. Crearea unui sector format din bănci puternice, capabile să asigure o intermediere financiară pe criterii de eficiență și rentabilitate.

Realizarea acestui obiectiv presupune luarea de măsuri corespunzătoare, orientate spre:

- redimensionarea sectorului bancar;
- îmbunătățirea procedurilor de soluționare a situației băncilor insolabile;
- întărirea activității de supraveghere prudentială;
- finalizarea procesului de privatizare a băncilor cu capital de stat;
- aducerea cooperativelor de credit sub reglementarea și supravegherea Băncii Naționale a României;
- câștigarea încrederii publicului în sistemul bancar și, implicit, încurajarea economisirii prin creșterea rolului Fondului de garantare a depozitelor în sistemul bancar;
- întărirea cooperării cu alte autorități de supraveghere naționale și străine.

2. Diversificarea și creșterea calității serviciilor financiar-bancare.

Acest obiectiv urmărește, în principal:

- ◆ integrarea serviciilor bancare cu cele furnizate de operatorii de piață financiară;
- ◆ crearea condițiilor pentru dezvoltarea unor produse și servicii în concordanță cu cerințele pieței și pentru implementarea de produse și servicii moderne de tipul instrumentelor hibride de finanțare, instrumentelor financiare derivate, serviciilor de tipul “e-banking”.

3. Creșterea competitivității sistemului bancar.

În acest sens, se va urmări:

- dezvoltarea piețelor pe care operează băncile (monetară, valutară, de capital);
- creșterea autonomiei Băncii Centrale a României în calitate de autoritate de reglementare și supraveghere;

⁸ Hotărârea nr. 455 din 9 mai 2001 privind aprobarea Planului de acțiune al Programului de guvernare pe perioada 2001 – 2004, publicat în Monitorul Oficial, Partea I nr. 267 din 23 mai 2001.

- eliminarea oricăror tratamente discriminatorii existente în cadrul sectorului bancar.

Ca urmare a procesului gradual de armonizare a legislației bancare românești cu prevederile Directivei Parlamentului European și Consiliului Uniunii Europene nr. 2000/12/CE privind accesul la activitate și exercitarea profesiei de către instituțiile de credit, modificată prin Directiva Parlamentului European și Consiliul Uniunii Europene nr. 2000/28/CE și avându-se în vedere principiile emise de Comitetul de supraveghere bancară de la Basel privind supravegherea bancară, s-a simțit nevoia modificării cadrului legal existent, după cum urmează:

Legea nr. 58/1998 a fost parțial armonizată cu prevederile Directivei nr. 2000/12/CE în sensul modificării sferei de cuprindere și îmbunătățirii condițiilor pentru acționarii semnificativi, asigurării informațiilor legate de activitatea, reputația și integritatea morală a persoanelor care intenționează să devină acționari semnificativi, inclusiv provenienței fondurilor destinate obținerii participației și dacă acestea corespund cerințelor legale, realizării unei gestiuni prudente și sănătoase a sistemului bancar, care să permită supravegherea eficientă de către banca centrală. Aceste îmbunătățiri au avut la bază Ordonanța de urgență nr. 137/2001 de modificare a Legii bancare.

De asemenea, prin Ordonanța de urgență nr. 56/2000, s-au introdus noi prevederi legate de capitalul de dotare al sucursalelor din România ale băncilor străine.

În baza prevederilor Legii nr. 58/1998, au fost incluse în supravegherea băncii centrale și organizațiile cooperatiste de credit, sens în care Guvernul României a emis *Ordonanța de urgență nr. 97/2000 privind organizațiile cooperatiste de credit*⁹ care reglementează autorizarea și supravegherea acestora. Cadrul legal instituit în anul 2000, completat și modificat în anul 2002, a asigurat impunerea unor standarde și exigențe aliniate la prevederile comunitare în domeniu. În perioada menționată, au fost puse bazele cadrului de reglementare adaptat la specificul acestor instituții de credit, prin emiterea de către Banca Națională a României a reglementărilor prudenciale privind:

- autorizarea organizațiilor cooperatiste de credit;

⁹ modificată și completată de Ordonanța de urgență nr. 272/2000

- ☐ nivelul capitalului minim al organizațiilor cooperatiste de credit și ale capitalului minim agregat al rețelelor cooperatiste de credit;
- ☐ metodologia de calcul și raportare a fondurilor proprii.

Banca Națională a României a continuat să fie preocupată de armonizarea reglementărilor și practicilor în domeniul supravegherii bancare la principiile de bază stabilite de Comitetul de supraveghere bancară de la Basel, dintre care exemplificăm:

- ☐ *prin modificările și completările la Legea nr. 58/1998, s-au stipulat măsuri ca Banca Națională a României să dispună de puteri sporite în activitatea de autorizare și supraveghere a achiziționării/transferării drepturilor de proprietate asupra capitalului băncilor inclusiv a unor astfel de operațiuni realizate de grupuri de persoane cu scopul de a evita atingerea pragului de autorizare pentru participațiile semnificative (5%) și să fie abilitată să stabilească prin reglementări criterii de eligibilitate mai stricte pentru acționari și conducători.*
- ☐ *amendarea legislației privind falimentul băncilor pentru crearea unui mecanism mai eficient de eliminare a băncilor insolabile din sistem și menținerea încrederii publice în acesta (OUG nr. 138/2001). Prin această amendare, s-a urmărit concomitent și armonizarea prevederilor existente cu legislația Uniunii Europene, în sensul preluării parțiale a unor prevederi din Directiva 2001/24/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 4 aprilie 2001 și reglementarea cadrului legal privind falimentul organizațiilor cooperatiste de credit în conformitate cu art. 242 din Ordonanța de Urgență nr. 97/2000.*
- ☐ *modificarea legislației privind Fondul de garantare a depozitelor în sistemul bancar în sensul creșterii rolului acestui fond în procesul eliminării băncilor insolabile din sistem. Prin această modificare legislativă, s-a urmărit includerea în schema de garantare a depozitelor și a organizațiilor cooperatiste de credit, în baza prevederilor OUG nr. 97/2000, modificată.*
- ☐ *elaborarea de către Banca Națională a României a Normelor nr. 3/2002 privind standardele de cunoaștere a clienței, prin care*

s-a urmărit promovarea standardelor etice și profesionale în domeniul bancar în conformitate cu principiul „cunoaște-ți clientul”.

1.3 Banca Națională a României și rolul acesteia în sistemul bancar

În general, o **bancă centrală** funcționează ca o instituție de stat în vederea stabilirii și coordonării politicii monetare și de credit a unei economii. Aceasta are, de asemenea, un rol important în menținerea stabilității monedei naționale.

Cele mai importante **funcții**¹⁰ **ale unei bănci centrale** pot fi următoarele:

- stabilirea și implementarea politicii monetare și de credit;
- emisiunea monetară;
- administrarea rezervelor valutare;
- supravegherea instituțiilor bancare și financiare;
- bancă a băncilor;
- împrumutător de ultimă instanță;
- funcționarea ca agent al statului și, în această calitate, păstrarea evidenței contului Trezoreriei statului.

Având în vedere viitoarea aderare a României la Uniunea Europeană, precum și necesitatea transpunerii legislației naționale bancare la acquis-ul comunitar, Banca Națională a României are o legătură permanentă cu Sistemul European de Bănci Centrale¹¹ (SEBC) și cu Banca Centrală Europeană (BCE) care și-a început activitatea la data de 1 ianuarie 1999. **SEBC** este organizat ca o bancă centrală similară cu cele din statele federale (Bundesbank și Fed) constituită prin transferul voluntar al suveranității monetare de la nivel național la nivel supranațional.

Obiectivul primordial al SEBC este definit de art. 2 din Statut ca fiind “menținerea stabilității prețului” și, în același timp, sprijinirea politicilor generale economice ale comunității pentru a contribui la realizarea acestora.

¹⁰ uneori aceste responsabilități sunt împărțite împreună cu alte organe guvernamentale

¹¹ creat formal la data de 1 iunie 1998 și la care participă 15 bănci centrale naționale

Sarcinile de bază ale SEBC sunt definite¹², astfel:

- ❑ stabilirea și conducerea unei politici monetare corelate a grupului de state membre ale Uniunii Europene în conformitate cu gradul de integrare regională diferit al acestora fie ca o politică monetară unică, fie armonizată pentru a pregăti o unificare în viitor;
- ❑ conducerea operațiilor cu valute (altele decât euro), precum și păstrarea și administrarea rezervei valutare oficiale a statelor membre;
- ❑ promovarea funcționării fluente a sistemelor de plăți;
- ❑ contribuția la conducerea fluentă a politicilor duse de autoritățile competente în domeniul supravegherii prudentiale a instituțiilor de credit în domeniul stabilității sistemelor financiare.

În afara obiectivului primordial, de natura politicii monetare, SBCE, ca orice bancă centrală, păstrează un număr de funcții specifice din “portofoliul” clasic, și anume:

- a) emisiunea de bancnote și monede denumite în euro;
- b) funcționarea stabilă și eficientă a sistemelor de plăți;
- c) administrarea rezervelor valutare oficiale ale statelor membre și alte operațiuni valutare;
- d) contribuția la supravegherea bancară prudentială și reprezentarea externă.

Tranziția României spre o economie de piață, precum și necesitatea aderării României la Uniunea Europeană au avut o influență puternică asupra organizării, funcțiilor și rolului Băncii Naționale a României ca bancă centrală.

Banca Națională a României este singura instituție autorizată pentru a emite bancnote și monede pe teritoriul țării.

În baza noii sale legi¹³ și pentru a aduce la îndeplinire obiectivul fundamental al său acela de asigurare a stabilității monedei naționale pentru a contribui la stabilitatea prețurilor, Banca Națională a României elaborează, aplică și răspunde de politica monetară, valutară, de credit și de plăți, precum și de autorizarea și supravegherea prudentială

¹² în conformitate cu art. 105.2 din Tratat și art. 3 din Statut

¹³ Legea nr.101/1998 privind Statutul Băncii Naționale a României, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 203/ iunie 1998

bancară, în cadrul politicii generale a statului urmărind funcționarea normală a sistemului bancar și participarea la promovarea unui sistem financiar specific economiei de piață.

Pentru realizarea politicii monetare, Banca Națională a României utilizează proceduri și instrumente specifice pentru operațiuni de piață monetară (scontarea, dobândirea, luarea în gaj sau vinderea creanțelor, titlurilor sau altor valori asupra statului, băncilor, precum și atragerea depozitelor de la bănci), de creditare a băncilor și de control al lichidității, inclusiv prin rezerve minime obligatorii, pe care le stabilește prin regulamente proprii.

Banca Națională a României poate acorda credite în condiții de rambursare, garantare și dobândă, dar aceasta nu creditează pe descoperit de cont.

În cadrul politicii sale monetare, valutare, de credit și plăți, Banca Națională a României poate acorda băncilor credite pe termene ce nu pot depăși 90 de zile, garantate cu:

- titluri de stat provenite din emisiuni publice cu scadențe de plată în termen de maximum un an de la data constituirii garanției prin remiterea lor în portofoliul Băncii Naționale a României;
- cambii și bilete la ordin trase sau subscribe pentru plata unor prestații comerciale, industriale sau agricole de către persoane juridice eligibile;
- warrante sau recipise de depozit emise cu privire la bunuri fungibile sau alte bunuri valabil asigurate contra riscurilor de pierdere, distrugere sau deteriorare;
- depozite constituite la Banca Națională a României sau la alte persoane juridice agreeate de aceasta, constând din orice active pe care Banca Națională a României le poate vinde, cumpăra sau tranzacționa.

Banca Națională a României stabilește și face publice condițiile de creditare, nivelul minim al ratei dobânzii la creditele care se acordă băncilor, precum și criteriile care trebuie îndeplinite de bănci pentru a putea solicita credite.

Banca Națională a României elaborează și aplică politica privind cursul de schimb, stabilește și urmărește aplicarea regimului valutar pe teritoriul României.

Administărând regimul valutar, **Banca Națională a României răspunde de:**

- emiterea reglementărilor cu privire la operațiunile cu active externe și aur, în vederea protejării monedei naționale;
- elaborarea balanței de plăți și a altor lucrări privind poziția investițională internațională a țării;
- stabilirea cursurilor de schimb pentru operațiuni proprii pe piața valutară, calcularea și publicarea cursurilor medii pentru evidența statistică;
- autorizarea și retragerea autorizației, precum și supravegherea persoanelor juridice care au obținut autorizația de a efectua tranzacții valutare;
- stabilirea de plafoane și alte limite pentru deținerea de active externe și operațiuni cu aur și active externe pentru persoane juridice și fizice;
- păstrarea și administrarea rezervelor internaționale ale statului.

Banca Națională a României stabilește și menține rezervele internaționale. Aceste rezerve se compun din următoarele elemente:

- aur deținut în tezaur în țară sau depozitat în străinătate;
- active externe sub formă de bancnote și monede sau disponibil în conturi la bănci sau alte instituții financiare în străinătate, exprimate în acele monede și deținute în acele țări pe care le stabilește Banca Națională a României;
- orice alte active de rezervă recunoscute pe plan internațional, inclusiv dreptul de a efectua cumpărări de la Fondul Monetar Internațional în cadrul tranșei de rezervă, precum și deținerile de drepturi speciale de tragere;
- cambii, cecuri, bilete la ordin, precum și obligațiuni și alte valori mobiliare, negociabile sau nu, emise sau garantate de persoane juridice nerezidente, clasificate în primele categorii de către agențiile de apreciere a riscurilor;
- bonuri de tezaur, obligațiuni și alte titluri de stat emise sau garantate de guverne străine sau de instituții financiare interguvernamentale, negociabile sau nu, exprimate și plătibile în valută în locuri acceptabile pentru Banca Națională a României.

Banca Națională a României este unica instituție autorizată să emită însemne monetare sub formă de bancnote și monede, ca mijloace legale de plată pe teritoriul României.

Aceasta este singura în drept să stabilească valoarea nominală, dimensiunile, greutatea, desenul și alte caracteristici tehnice ale bancnotelor și monedelor metalice.

Banca Națională a României este autorizată să efectueze, în baza legislației sale, următoarele operațiuni:

- să cumpere, să vândă și să facă alte tranzacții cu lingouri;
- să cumpere, să vândă și să facă alte tranzacții cu valute;
- să cumpere, să vândă și să facă alte tranzacții cu bonuri de tezaur, obligațiuni și alte titluri emise sau garantate de guverne străine sau de organizații financiare interguvernamentale;
- să cumpere, să vândă și să facă alte tranzacții cu valori mobiliare emise sau garantate de bănci centrale, de instituții financiare internaționale, de societăți bancare și nebankare;
- să deschidă și să mențină conturi la bănci centrale și autorități monetare, societăți bancare și la instituții financiare internaționale;
- să deschidă și să țină conturi, precum și să efectueze operațiuni de corespondent pentru instituții financiare internaționale, bănci centrale și autorități monetare, societăți financiare și bancare, organizații financiare interguvernamentale din străinătate, precum și pentru guverne străine și agențiile lor.

Organizarea Băncii Naționale a României

Banca Națională a României este condusă de un consiliu de administrație.

Conducerea executivă a Băncii Naționale a României se exercită de către guvernator, prim-viceguvernator și de doi viceguvernatori.

Consiliul de administrație al Băncii Naționale a României este compus din 9 membri, astfel:

- un președinte, care este și guvernator al Băncii Naționale a României;
- un vicepreședinte, care este și prim-viceguvernator;
- șapte membri, dintre care doi sunt și viceguvernatori, iar ceilalți cinci membri nu sunt salariați ai Băncii Naționale a României.

Consiliul de administrație al Băncii Naționale a României decide, în condițiile legii:

- politicile în domeniile monetar, valutar, de credit și plăți, urmărind aducerea la îndeplinire a acestora;
- măsurile în domeniul autorizării și supravegherii prudențiale a băncilor pe care le-a autorizat;
- direcțiile principale în conducerea operațiunilor și răspunderile ce revin personalului Băncii Naționale a României;
- organizarea internă, indemnizațiile, salariile și alte drepturi bănești ale personalului.

Comisia de cenzori este formată din 5 membri.

Aceasta verifică respectarea normelor legale privind evaluarea patrimoniului Băncii Naționale a României, întocmirea bilanțului contabil și a contului de profit și pierderi, în concordanță cu registrele, gaj, cautiune sau custodie, precum și execuția bugetului de venituri și cheltuieli.

Anual, comisia de cenzori întocmește un raport asupra bilanțului contabil și a contului de profit și pierderi, precum și asupra execuției bugetului de venituri și cheltuieli.

Capitalul Băncii Naționale a României este de 100 miliarde lei și aparține în întregime statului. Majorarea capitalului se efectuează prin utilizarea parțială a profitului net anual, până la un nivel echivalent cu 5% din pasivele monetare agregate din bilanțul de la sfârșitul fiecărui exercitiu financiar anual.

Capitalul de 100 miliarde lei se constituie prin preluarea capitalului înregistrat la data de 31 decembrie 1997, de 5 miliarde lei, și prin alocarea sumei de 95 miliarde lei de la fondul de rezervă al Băncii Naționale a României.

Fondul de rezervă al Băncii Naționale a României se constituie în limita unei cote de 20% din profitul brut până când acesta ajunge să fie egal cu capitalul propriu, după care cota respectivă se reduce la 10%, până când fondul de rezervă ajunge să fie egal cu dublul capitalului propriu și, ulterior, cota se stabilește la 5%.

Structura organizatorică a Băncii Naționale a României s-a schimbat de la an la an în conformitate cu condițiile economiei de piață.

În prezent, structura organizatorică a Băncii Naționale a României arată așa cum este în oganigrama¹⁴ acesteia.

1.4 Supravegherea și controlul Băncii Naționale a României

Atunci când băncile acordă credite, ele trebuie să acorde mare atenție solicitanților acestora în sensul că, aceștia trebuie să aibă credibilitate și să fie solvabili pentru a fi în măsură să ramburseze la scadență creditele luate. Din această cauză, băncile trebuie să solicite persoanelor fizice și juridice care doresc credite să garanteze creditele respective, cu respectarea condițiilor stabilite prin normele proprii privind acordarea creditelor.

Băncile trebuie să respecte, următoarele cerințe de prudență bancară¹⁵, la nivel individual sau consolidat, așa cum au fost stabilite ele în reglementările Băncii Naționale a României, fără a fi limitative, care se referă la:

- ❖ solvabilitate;
- ❖ lichiditate;
- ❖ expunerea maximă față de un singur debitor și expunerea maximă agregată;
- ❖ expunerea față de persoanele aflate în relații speciale cu banca;
- ❖ riscul valutar;
- ❖ calitatea activelor, constituirea și utilizarea provizioanelor de risc;
- ❖ organizare și control intern.

¹⁴ vezi adresa de web: www.bnro.ro

¹⁵ Ordonanța de urgență nr. 137/18 octombrie 2001 pentru modificarea și completarea Legii bancare nr. 58/1998, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 671/24 octombrie 2001

Suma totală a investițiilor pe termen lung ale unei bănci în titluri de valoare emise de o societate comercială care nu este angrenată în una sau mai multe tranzacții financiare nu trebuie să depășească:

- 20% din capitalul social al respectivelor societăți comerciale, și
- 10% din fondurile proprii ale băncilor.

Suma totală a investițiilor pe termen lung ale unei bănci, în titluri de valoare emise de o societate comercială nu trebuie să depășească 50% din fondurile proprii ale băncii.

Suma totală a investițiilor băncii în titluri de valoare, realizate în numele și contul băncii nu trebuie să depășească 100% din fondurile sale proprii, cu excepția investițiilor în titluri guvernamentale.

Orice entitate care intenționează să cumpere o participație de cel puțin 5% din capitalul social al băncii trebuie să obțină aprobarea prealabilă a Băncii Naționale a României.

- Banca Națională a României supraveghează operațiunile efectuate de bănci, persoane juridice române și de către sucursalele băncilor străine, pe baza raportărilor de prudență întocmite în conformitate cu legea și reglementările Băncii Naționale a României, precum și prin verificările efectuate la sediul băncii.

1.5 Bilanțul contabil al Băncii Naționale a României

Bilanțul contabil anual al Băncii Naționale a României a fost întocmit conform prevederilor din: Legea nr.101/1998 – privind Statutul Băncii Naționale a României, Legea contabilității nr.82/1991, cu modificările și completările ulterioare, Planul de conturi și Normele Metodologice de utilizare a conturilor contabile pentru Banca Națională a României și Precizările Ministerului Finanțelor Publice privind măsurile referitoare la încheierea exercițiului financiar-contabil anual.

Începând cu data de 1 ianuarie 1999, Banca Națională a României a adoptat un Plan de conturi nou, precum și Norme Metodologice noi de aplicare a acestuia. Noul Plan de conturi a fost realizat în conformitate

cu prevederile Legii nr. 101/1998 și cu standardele naționale de contabilitate.

Schimbările pe care le-a adus noul Plan de conturi constau, în principal, în realizarea unei clasificări distincte a activelor și pasivelor externe în funcție de scadența lor. În scopuri fiscale, deductibilitatea anumitor cheltuieli (de exemplu, cheltuielile de protocol și cheltuielile sociale) a fost limitată la procentajul din profit reglementat prin lege.

Bilanțul contabil al Băncii Naționale a României se elaborează cu respectarea principiilor contabile privind prudența, permanența metodelor, continuitatea activității, independența exercițiului, intangibilitatea bilanțului de deschidere și necompensarea elementelor de activ și de pasiv.

Cea mai mare parte din totalul elementelor de activ a băncii centrale este reprezentată de activele externe (vezi Anexa 3), cum ar fi: disponibilul în DST (Drepturi Speciale de Tragere) la Fondul Monetar Internațional, aurul monetar, titluri de valoare străine, investiții externe etc.

Bilanțul contabil al Băncii Naționale a României înregistrează și rezervele valutare (din care: la vedere, depozite, investiții); rezervele de aur (din care: la vedere, depozite) etc.

Structura pasivelor din bilanțul contabil al Băncii Naționale a României este următoarea: numerar în circulație, pasive externe (obligațiuni emise și depozite atrase de Banca Națională a României), Contul general al Trezoreriei statului, conturile curente ale băncilor, capitalul, rezervele etc.

Contul de profit și pierdere al Băncii Naționale a României (vezi Anexa 4) se compune din: *venituri* (venituri din operațiunile băncii, alte venituri) și *cheltuieli* (cheltuieli efectuate cu operațiuni bancare, cheltuieli generale etc).

Veniturile din operațiunile băncii includ următoarele elemente: venituri din dobânzi aferente titlurilor de stat, venituri din dobânzi la liniile de credit și venituri din comisioane și taxe pentru decontări interbancare, venituri din dobânzi la depozitele în valută, venituri din dividende la investiții stăine și venituri din operațiuni cu titluri în valută, venituri din operațiuni cu metale prețioase și venituri din diferențe favorabile rezultate din operațiunile cu metale prețioase.

Cele mai importante cheltuieli efectuate cu operațiunile bancare includ: dobânzi plătite societăților bancare și Trezoreriei statului, dobânzi și comisioane plătite la creditele luate de la Fondul Monetar Internațional, dobânzi și comisioane plătite în valută la creditele obținute de Banca Națională a României din alte surse și alte cheltuieli în valută etc.

Cheltuielile generale se compun din următoarele: cheltuieli cu personalul, cheltuieli cu provizioanele, alte cheltuieli generale.

*

* *

Concluzionând putem afirma că:

Principalele etape ale reformei sistemului bancar românesc au fost următoarele:

- **1991-1996:** prima etapă a reformei bancare
 - promulgarea Legii nr. 33/1991 privind activitatea bancară și a Legii nr. 34/1991 privind Statutul Băncii Naționale a României a asigurat structurarea sistemului bancar pe două paliere, prin dezvoltarea noilor funcții ale băncii centrale (politică monetară, valutară, reglementare, autorizare, supraveghere, sisteme de plăți) și înființarea de bănci comerciale;
 - înființarea Fondului de garantare a depozitelor în sistemul bancar în anul 1996 (OG nr.39/1996)

- **1997-2000:** a doua etapă a reformei bancare
 - îmbunătățirea și completarea cadrului legislativ bancar prin aprobarea unor noi legi: Legea privatizării băncilor (Legea nr. 83/1997); Legea bancară (Legea nr. 58/1998); Legea falimentului bancar (Legea nr. 83/1998); Legea privind Statutul Băncii Naționale a României (Legea nr. 101/1998);
 - crearea noului cadru legislativ al funcționării cooperativelor de credit – OUG nr. 97/2000, modificată prin OUG nr. 272/2000, modificată și aprobată prin Legea nr. 200/2002;

- obiectivul fundamental al Băncii Naționale a României: stabilitatea monedei naționale în vederea asigurării stabilității prețurilor;
- instrumentarele de intervenție au fost modernizate prin eliminarea vechilor linii de credit direcționat și introducerea operațiunilor de piață deschisă.

□ **2001- 2004:** a treia etapă a reformei bancare

Finalizarea alinierii cadrului legislativ în domeniul instituțiilor de credit la prevederile directivelor Uniunii Europene și la principiile de bază ale Comitetului de la Basel privind o supraveghere bancară eficientă:

- **2001-2002:** modificarea și completarea Legii nr.101/1998, a Legii nr. 58/1998 și a Legii nr. 83/1998:
 - ⇒ exigență sporită în autorizarea conducătorilor și acționarilor semnificativi ai unei bănci;
 - ⇒ conferirea Băncii Naționale a României de puteri sporite privind urmărirea transferurilor de drept de proprietate asupra băncilor;
 - ⇒ capacitatea Băncii Naționale a României de a identifica grupurile care acționează în comun față de o bancă;
 - ⇒ protecție legală sporită pentru persoanele implicate în activitatea de supraveghere bancară și instituirea cadrului juridic care să permită Băncii Naționale a României colaborarea cu alte autorități de supraveghere din țară și din străinătate;
 - ⇒ aplicarea prevederilor Legii nr. 83/1998 privind falimentul și în cazul organizațiilor cooperatiste de credit;
 - ⇒ investiția Fondului de Garantare a Depozitelor din Sistemul Bancar cu puterea de a acționa ca un lichidator pentru băncile și pentru rețelele cooperatiste de credit intrate în faliment.

Principalul obiectiv care a stat și va sta în atenția Băncii Naționale a României în perioada 2003-2004 este:

Definitivarea formei finale a Legii bancare și a Legii privind Statutul Băncii Naționale a României conform angajamentelor asumate în cadrul capitolelor de negociere cu Uniunea Europeană (Capitolul 3 și Capitolul 11).

Prin elaborarea noului Statut al Băncii Naționale a României se vor urmări următoarele:

- definirea fără echivoc a obiectivului fundamental al Băncii Naționale a României – stabilitatea prețurilor;
- consolidarea independenței instituționale a băncii centrale;
- interzicerea finanțării directe a sectorului public de către banca centrală;
- eliminarea accesului privilegiat al sectorului public la resursele instituțiilor financiare.

În perioada 2003-2004 Banca Națională a României va avea în vedere următoarele aspecte:

- ❑ armonizarea deplină a legislației în domeniul instituțiilor de credit cu Directivele Uniunii Europene;
- ❑ reglementarea, autorizarea și supravegherea instituțiilor de credit de către Banca Națională a României;
- ❑ eliminarea tuturor restricțiilor privind dreptul de stabilire în domeniul instituțiilor de credit;
- ❑ instituirea atribuțiilor Băncii Naționale a României în domeniul supravegherii pe bază consolidată a instituțiilor de credit;
- ❑ instituirea obligativității ca toate instituțiile de credit cărora le-a fost retrasă autorizația de funcționare să fie lichidate.

Teste

1. Prezentați pe scurt istoricul sistemului bancar din România.
2. Când și-a început activitatea noul sistem bancar din România?
3. Descrieți structura și funcțiile fostului sistem bancar.
4. Enumerați cinci bănci, persoane juridice române autorizate de către Banca Națională a României pentru a presta servicii bancare.
5. Enumerați cinci sucursale ale băncilor străine autorizate de către Banca Națională a României pentru a presta servicii bancare.
6. Care au fost legile bancare care au marcat începutul organizării sistemului bancar românesc în conformitate cu principiile economiei de piață?
7. Cum a fost organizat noul sistem bancar după decembrie 1990?
8. Enumerați cele mai importante funcții ale unei bănci centrale.
9. Enumerați cele mai importante funcții ale Băncii Naționale a României.
10. Care sunt principalele responsabilități ale Băncii Naționale a României în domeniul valutar?
11. Enumerați principalele elemente componente ale rezervelor internaționale.
12. Care sunt operațiunile pe care Banca Națională a României este autorizată să le îndeplinească?
13. Enumerați titlurile de valoare pe care Banca Națională a României le solicită ca garanție pentru împrumuturile acordate băncilor.

14. Descrieți conducerea executivă a Băncii Naționale a României, precum și organizarea sa internă.

15. Enumerați principalele reglementări emise în domeniul bancar începând cu anul 1998.

16. Enumerați principalele obiective generale stabilite pentru domeniul bancar prin Strategia Națională de Dezvoltare Economică a României pe Termen Mediu și Lung.

17. Enumerați principalele active externe ale Băncii Naționale a României.

18. Care sunt principalele pasive ale Băncii Naționale a României?

19. Banca Națională a României este responsabilă pentru:

a	întocmirea balanței de plăți;
b	menținerea și administrarea rezervei valutare a statului;
c	constituirea depozitelor la vedere și la termen pentru clienți;
d	a + b;
e	b + c.

20. Care din următoarele forme le îmbracă refinanțarea Băncii Naționale a României?

a	credit acordat cu derogare de la reglementări;
b	împrumuturi pentru afaceri mici și mijlocii;
c	împrumuturi cu rată fixă a dobânzii;
d	creditul special;
e	a + d.

21. În baza legii sale, Banca Națională a României este responsabilă de:

a	menținerea rezervelor minime obligatorii în conformitate cu reglementările aplicabile;
b	constituirea depozitelor la vedere și la termen atât pentru persoanele juridice, cât și pentru cele fizice;
c	stabilirea de plafoane și alte limite pentru deținerea de active externe și operațiuni cu aur și active externe pentru persoane juridice și fizice;
d	a + b;

e a + c.

22. Ca parte a politicilor sale monetare, valutare, de credit și de plăți Banca Națională a României poate să:

a	acorde credite băncilor cu termen de până la 90 de zile bazându-se pe o garanție solidă;
b	verifice, la sediul băncilor, înregistrările contabile și oricare alte documente ale băncilor;
c	cumpere, vândă, și să efectueze orice tranzacții cu monede și lingouri de aur, precum și alte metale prețioase;
d	a + b

ANEXA 1

BĂNCI CARE FUNCȚIONEAZĂ ÎN ROMÂNIA*

Nr	BĂNCI	SEDIUL SOCIAL	FORMA JURID.	NATURA CAPITALULUI	ANUL AUTORIZ.
	BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI	București, Str. Lipscani nr.25, sector 3	Banca Centrală a României	Capital de stat	-
I BĂNCI – PERSOANE JURIDICE ROMÂNE					
1	Banca Comercială Română	București, Bd. Regina Elisabeta nr.5, sector 3	Societate comercială pe acțiuni	Majoritar de stat, autohton	1990
2	Banca Agricolă - Raiffeisen	București, Bd. Mircea Vodă nr.44, bl. M17, tronson II, sector 3	Societate comercială pe acțiuni	Majoritar străin	1990
3	Casa de Economii și Consemnațiuni (CEC)	București, Calea Victoriei nr.13, sector 3	Societate comercială pe acțiuni	Capital de stat	1949
4	Banca Română pentru Dezvoltare (BRD)	București, Str. Doamnei nr.4, sector 3	Societate comercială pe acțiuni	Majoritar străin	1990
5	Banca Comercială —Ion Țiriac—	București, Str. Nerva Traian nr. 3, bl. M101, sector 3 nr.15, sector 3	Societate comercială pe acțiuni	Majoritar străin	1991
6	BANC POST	București, Bd. Libertății nr.18, Bl.104, sector 5	Societate comercială pe acțiuni	Majoritar străin	1991
7	Banca Turco – Română ¹	București, Piața Alba Iulia nr.8, sector 3	Societate comercială pe acțiuni	Majoritar străin	1994
8	ABN AMRO Bank (România)	București, Bd. Expoziției nr.2, World Trade Center, unit.2.23, sector 1	Societate comercială pe acțiuni	Majoritar străin	1995
9	Banca de Export-Import a României (EXIMBANK)	București, Spl. Independentei nr.15, sector 5	Societate comercială pe acțiuni	Majoritar de stat, autohton	1992
10	Citibank România	București, Bd. Iancu de Hunedoara nr. 8 sector 1	Societate comercială pe acțiuni	Majoritar străin	1996
11	Alpha Bank România	București, Piața Gh. Cantacuzino nr. 6, sector 2	Societate comercială pe acțiuni	Majoritar străin	1994

* 31 decembrie 2001

¹ I s-a retras calitatea de bancă participantă la decontarea finală a operațiunilor cu valori mobiliare

Nr	BANCA	SEDIUL SOCIAL	FORMA JURID.	NATURA CAPITALULUI	ANUL AUTORIZ.
12	Banca Transilvania	Cluj-Napoca, Bd. Eroilor nr.36	Societate comercială pe acțiuni	Majoritar privat autohton	1994
13	FINANSBANK (România)	București, Splaiul Unirii nr.12, bl.B6, sector 3	Societate comercială pe acțiuni	Majoritar străin	1993
14	Banca Comercială —ROBANK—	București, Bd. Unirii nr.59, sector 3	Societate comercială pe acțiuni	Majoritar străin	1995
15	Banca Daewoo (România)	București, International Business Center, Bd. Carol I nr. 34-36, et.1, sector 2	Societate comercială pe acțiuni	Majoritar străin	1997
16	Banca pentru Mică Industrie și Liberă Inițiativă MINDBANK	București, Calea Griviței nr.24, sector 1	Societate comercială pe acțiuni	Majoritar privat autohton	1990
17	Banca Românească	București, Bd. Unirii nr.35, bl. A3, sector 3	Societate comercială pe acțiuni	Majoritar străin	1993
18	Banca de Credit și Dezvoltare ROMEXTERRA	Târgu Mureș, Piața Trandafirilor nr. 21	Societate comercială pe acțiuni	Majoritar privat autohton	1994
19	PIRAEUS BANK ROMÂNIA	București, Bd. Carol I nr.34-36, et.VI, sector 2	Societate comercială pe acțiuni	Majoritar străin	1995
20	Banca Comercială West Bank	Arad, Str. Revoluției nr.88	Societate comercială pe acțiuni	Majoritar străin	1996
21	Banca Română pentru Relansare Economică LIBRA BANK	București, Bd. Aviatorilor nr.46, sector 1	Societate comercială pe acțiuni	Majoritar străin	1996
22	Banca Română de Scont	Brașov, Str. Turnului nr.5	Societate comercială pe acțiuni	Majoritar privat autohton	1996
23	Banca Comercială —UNIREA— ²	București, Str. Johann Strauss nr.1, sector 2	Societate comercială pe acțiuni	Majoritar străin	1996
24	DEMIRBANK (România)	București, Splaiul Unirii nr.16, sector 4	Societate comercială pe acțiuni	Majoritar străin	1997
25	Commercial Bank of Greece (România)	București, Str. Berzei nr.19, sector 1	Societate comercială pe acțiuni	Majoritar străin	1996
26	Raiffeisenbank (România)	București, Bd. Unirii nr. 74, bl. J3B, aripa 2-3, sector 3	Societate comercială pe acțiuni	Majoritar străin	1997
27	HVB Bank România	București, Str. Grigore Mora nr.37, sector 1	Societate comercială pe acțiuni	Majoritar străin	1998

² Este în regim special de decontare a operațiunilor interbancare

Nr	BANCI	SEDIUL SOCIAL	FORMA JURID.	NATURA CAPITALULUI	ANUL AUTORIZ.
28	ROMANIAN INTERNATIONAL BANK	București, Str. Iuliu Teodori nr.1, sector 5	Societate comercială pe acțiuni	Majoritar străin	1998
29	Egnatia Bank (România)	București, Str. C.A. Rosetti nr.36, sector 2	Societate comercială pe acțiuni	Majoritar străin	1998
30	Banca Comercială —CARPATICA—	Sibiu, Bd. Mihai Viteazu, bl. 42	Societate comercială pe acțiuni	Majoritar privat autohton	1999
31	BANCA DE INVESTITII ȘI DEZVOLTARE (BID)	București, Bd. Dimitrie Cantemir nr.2, bl. P3, tronson 2, sector 4	Societate comercială pe acțiuni	Majoritar privat autohton	2000
32	VOLKSBANK (România)	București, Str. Colței nr.8, sector 3	Societate comercială pe acțiuni	Majoritar străin	2000
33	Eurom Bank	Cluj-Napoca, Str.Memorandumului nr.28	Societate comercială pe acțiuni	Majoritar străin	1991
II BANCI – PERSOANE JURIDICE STRĂINE					
1	ING Bank NV - Sucursal București -	București, Sos. Kiseleffnr.11-13, sector 1	Sucursală		1994
2	Banque Franco – Roumaine - Sucursal București -	București, P-ta Charles de Gaulle nr.3-5, sector 1	Sucursală		1990
3	MISR Romanian Bank - Sucursal București -	București, Bd. Unirii nr.66, bl.K3, sector 3	Sucursală		1987
4	Frankfurt Bukarest Bank AG - Sucursal București -	București, Bd. Carol I nr.34-36, sector 2	Sucursală		1979
5	National Bank of Greece - Sucursal București -	București, Splaiul Unirii nr.4 bl. B3, tronson 3, sector 4	Sucursală		1996
6	Banca Italo - Romena SpA - Sucursal București -	București, Bd. Carol I nr.34-36, sector 2	Sucursală		1996
7	United Garanti Bank International N.V., Amsterdam - Sucursal București -	București, Str. Paris nr.30, sector 1	Sucursală		1998
8	Banca di Roma SpA Italia - Sucursal București -	București, Str. Dr. Staicovici nr.75, sector 5	Sucursală		2000

Banca Națională a României – Raport anual 2001

REGLEMENTĂRI BANCARE

LEGEA BANCARĂ

LEGEA Nr.58 din 5 martie 1998 publicată în *Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 121 din 23 martie 1998* (modif. prin Ordonanța de urgență nr. 137 din 18 oct. 2001, aprobată, modificată și completată prin Legea nr. 357 din 6 iunie 2002);

LEGEA privind STATUTUL BĂNCII NAȚIONALE A ROMÂNIEI

LEGEA nr.101 din 26 mai 1998 publicată în *Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 203 din 1 iunie 1998* (modif. prin Ordonanța de urgență nr. 136 din 18 oct. 2001)

LEGEA pentru PRIVATIZAREA SOCIETĂȚILOR COMERCIALE BANCARE LA CARE STATUL ESTE ACȚIONAR

LEGEA nr.83 din 21 mai 1997 publicată în *Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 98 din 23 mai 1997*

LEGEA privind PROCEDURA FALIMENTULUI BĂNCILOR

LEGEA nr. 83 din 15 aprilie 1998 publicată în *Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 159 din 22 aprilie 1998* (modif. prin Ordonanța de urgență nr. 138 din 18 oct. 2001)

REGULAMENTUL VALUTAR (inclusiv Normele NRV1-NRV9)

REGULAMENTUL nr.3 din 23 decembrie 1997 privind efectuarea operațiunilor valutare, publicat în *Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.395 din 31 decembrie 1997*, cu completările și modificările ulterioare

Operațiunile BNR pe piața monetară

REGULAMENTUL nr.1 din 30 martie 2000 privind operațiunile de piață monetară efectuate de Banca Națională a României și facilitățile de creditare și de depozit acordate de aceasta băncilor
(Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 142 din 5 aprilie 2000)

Regimul rezervelor minime obligatorii

REGULAMENT nr. 6 din 24 iulie 2002, privind regimul rezervelor minime obligatorii
(publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 566 din 1 august 2002)

Centrala riscurilor bancare

REGULAMENTUL nr.1 din 21 mai 1999 (modificat și completat de Circulara nr.22 din 1 iulie 2002) reglementează modul de organizare și funcționare a **Centralei Riscurilor Bancare**, structura sa informațională, organizarea și gestionarea Registrului Central al Creditelor și a Registrului Creditelor Restante, precum și difuzarea informației către utilizatori.
(Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.614 din 16 decembrie 1999 și respectiv nr. 521 din 18 iulie 2002)

Centrala incidentelor de plăți

REGULAMENTUL nr. 1 din 23 februarie 2001 (modificat și completat de Circulara nr. 21 din 1 iulie 2002) privind organizarea și funcționarea la Banca Națională a României a **Centralei Incidentelor de Plăți**
(Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 120 din 9 martie 2001 și respectiv nr. 521 din 18 iulie 2002)

BILANȚUL CONTABIL AL BĂNCII NAȚIONALE A ROMÂNIEI

	<i>(sume exprimate în miliarde lei)</i>		
	31dec. 2000	31dec. 2001	2001/ 2000
ACTIV			%
Disp.băn.și alte valori	45,0	58,1	29,1
Metale și pietre prețioase	1371,3	1359,1	-1,0
<i>Dobânzi de încasat la dep.în aur</i>	4,0	195875,8	102,5
Active externe	115994,1	8,1	68,9
<i>Dobânzi de încas.la dep.la termen</i>	709,0	7,1	-99,0
<i>Dobânzi de încas.la titluri și obligațiuni</i>	919,1	1062,0	15,5
Valori mobiliare	16176,1	8414,9	-48,0
<i>Dobânzi de încasat</i>	1151,0	795,0	-31,0
Împrumuturi acordate statului	-	-	x
Credite acordate băncilor	6952,7	4347,8	318,7
<i>Dobânzi de încasat</i>	197,6	98,7	30,5
<i>Proviz.specifice de risc de credit și dob.</i>	-863,3	-502,8	19,8
Alte credite	25,5	19,7	79,4
<i>Dobânzi de încasat</i>	39,1	43,8	118,8
Dobânzi de încasat - total	2959,1	1954,0	107,8
Regularizări din op.cu FMI	-	137,1	x
Alte active	3835,9	6273,9	106,7
<i>Proviz.ptr.alte active</i>	-152,2	-152,2	x
Total Activ	147359,7	218440,4	48,2
PASIV			
Numerar în circulație	28108,8	40010,5	42,3
Obligațiuni emise de BNR	6771,3	-	x
<i>Dobânzi de plătit</i>	76,8	-	x
Pasive externe	44236,6	63998,8	44,7
<i>Dobânzi de plătit la dep.la termen</i>	90,4	6,8	-92,5
<i>Dobânzi de plătit la împrumuturi</i>	134,7	98,9	-26,6
<i>Dobânzi de plătit la alocații DSR de la FMI</i>	20,1	14,8	-26,4
Disponibilități ale Trezoreriei statului	1015,6	4313,8	324,7
Disponibilități ale băncilor la BNR	48921,6	82775,9	x
<i>Dobânzi de plătit</i>	153,9	1257,8	69,2
Alte disponibilități ale titularilor de cont	22,7	29,1	717,3
Dobânzi de plătit - total	475,9	1605,1	249,9
Alte pasive	380,6	68,9	-81,9
Capital, fonduri și rezerve	17426,6	25578,3	46,8
Total Pasiv	147359,7	218440,4	48,2

**CONTUL DE PROFIT ȘI PIERDERE
AL BĂNCII NAȚIONALE A ROMÂNIEI**

(miliarde lei)

	31.12.2000	31.12. 2001	2001/2000
VENITURI			
1. Venituri din op.băncii	19911,9	23175,4	16,4
Dobânzi la liniile de credit	954,1	882,4	-7,5
Venituri din comis.și taxe	1185,2	1073,8	-9,4
Venituri din op.cu titluri în lei	12341,9	6410,4	-48,1
Dobânzi și alte venituri în valută	1500,9	8905,5	493,3
Venituri din op.cu titluri în valută	3114,5	4833,4	55,2
Venituri din op.cu metale prețioase	66,10	146,4	121,8
Venituri din provizioane	749,3	360,4	-51,9
2. Alte venituri	180,6	88,1	-51,2
I. TOTAL VENITURI (1+2)	20092,5	23263,5	15,8
CHELTUIELI			
1. Cheltuieli efectuate cu op.bancare	16131,7	26460,0	64,0
Dob.plătite soc.banc.și Trezoreriei statului	9688,3	12173,8	25,6
Dob.și comis.plătite la creditele FMI	885,9	623,7	-29,6
Dob.și comis. Plătite în valută la creditele obț.de Banca Națională a României din alte surse	2242,2	10028,1	347,3
Cheltuieli priv.op.cu titluri în valută	502,9	291,3	-42,1
Cheltuieli priv.op.cu titluri în lei	1021,9	1882,3	84,2
Cheltuieli cu emisiunea monetară	509,9	438,1	-14,1
Cheltuieli priv.op.cu metale prețioase	114,2	12,9	-88,7
Pierderi din creanțe nerecup.neacoperite cu prov.	1087,7	718,5	-33,9
Alte cheltuieli	78,5	291,3	271,1
2. Cheltuieli generale	2457,4	965,9	-60,7
Cheltuieli cu personalul	898,2	579,0	-35,5
Cheltuieli cu provizioanele	1188,0	-	x
Alte cheltuieli	371,2	386,9	4,2
II. TOTAL CHELTUIELI (1+2)	18589,1	-4162,4	x
Profit/Pierdere (I-II),	1503,4	-4162,4	x

Banca Națională a României – Raport anual 2001